

Dr. Tallián Blanka

(tanácselnök, Kúria)

A munkáltató kártérítési felelőssége összecszerűségének kérdései

A munkáltató kártérítési felelősségének jogalapjára vonatkozóan elfogadás előtt áll az ezt vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport (a továbbiakban: Csoport) összefoglaló jelentése, amelyet követően az érintett kollégiumi állásfoglalások (MK 29., MK 30., MK 31.) tárgyában kollégiumi vélemény megalkotása valószínűsíthető.

A 2012. évi I. tv. (Mt.) a munkáltatói jogellenes munkaviszony megszüntetés jogkövetkezményét kártérítési alapra helyezte; a Közigazgatási és Munkaügyi Kollégium kollégiumi véleményekben adott iránymutatást az érintett jogszabály (Mt. 82. §) alkalmazásáról. A most megkezdődő joggyakorlat-elemzésben fel kívánjuk használni ezeket a véleményeket is [3/2014. (III. 31.), 6/2016. (XI. 28.) KMK vélemény.

A munkáltató kártérítési felelősségének összecszerűsége tárgykörben (amelybe nem tartozik a sérelemdíj összecszerűsége, mivel ennek jogalapi kérdéseit az említett joggyakorlat-elemzés sem érintette), az ítélkezési gyakorlat az 1992. évi XXII. tv. (régí Mt.) hatálybalépése óta kiforrottnak és egységesnek volt tekinthető.

A 2012. évi I. tv. (Mt.) érintett rendelkezései érdemi változtatásokat jelentenek, a törvényalkotó részben beépítette az Mt.-be az összecszerűségről korábban meghozott kollégiumi állásfoglalásokat (MK 32., MK 93., MK 111., MK 112.).

Jelentős változást okozott az Mt. 177. §-a, amely szerint alkalmazni kell a Ptk. 6:518 – 534. § szabályait, ebből következően a polgári jogi ítélkezési gyakorlatot is, pl. 1/2014. PJE határozatot.

Míndezek alapján a következőkről szükséges elvégezni a joggyakorlat-elemzést.

I. Miként alkalmazzák a bíróságok az elmaradt jövedelem számítására vonatkozó, az Mt. 177. §-a alapján irányadó Ptk. 6:528. §-át, figyelemmel arra, hogy ez utóbbiban szereplő elmaradt jövedelem fogalmának a munkajogi rendelkezések nem mindenben felelnek meg. Az Mt. 169. §-a nem utal a távolléti díjra, ez nem szerepel a Ptk.-ban sem. Követi-e tehát az ítélkezési gyakorlat az Mt. indoklását, miszerint az elmaradt jövedelem (amelynek egyik törvényben sincs definíciója) a távolléti díjjal számítandó.

II. Az ítélkezési gyakorlat miként alakult a jövedelempótló járadék számításánál irányadó Ptk. 6:528. § és az Mt. 169. §-ának együttes alkalmazása folytán (jövede-

lem rendszeressége, munkaviszonyon belül/kívül szerzett jövedelem, átlagjövedelem-számítás).

Az ítélkezési gyakorlat az Mt. 169. §-át alapul véve, azt speciális szabálynak tekintve alkalmazza-e a Ptk. rendelkezéseit.

Példaként említendő az Mt. 169. § (2) bekezdése, amely szerint a rendszeres és jogszerűen megszerzett jövedelmet lehet figyelembe venni, ilyen szabályt a Ptk. nem tartalmaz.

III. A jövedelempótló járadék számítására vonatkozóan a Ptk. 6:528. § nem szabályozza, hogy a járadékot bruttó, vagy nettó összegben kell-e meghatározni, erről azonban az Mt. 172. §-a részletesen rendelkezik.

Az ítélkezési gyakorlat vizsgálata indokolt annak megállapítása végett, hogy a kártérítés összegének megállapításánál az Mt.-ben előírt módon helyezik-e levonásba a 172. §-ban megjelölteket.

IV. Az eltartott hozzátartozó a munkavállaló halála esetén tartást pótló járadékra válik jogosulttá, amely biztosítja a sérelem előtti színvonalon való megélhetését.

Feltételezhető, hogy a munkaügyi perben eljáró bíróságok nem az elhunyt teljes jövedelmét állapítják meg járadékként, hanem az eddigi gyakorlatnak megfelelően figyelembe veszik a gyermektartásdíjra, a házastársi tartásra vonatkozó családjogi ítélkezési gyakorlat eredményeit, pl. Ptk. 4:196. § a tartási kötelezettség sorrendjéről.

V. A Ptk. 6:530. § (a járadék megváltoztatása vagy megszüntetése) megegyezik az Mt. 174. § (1) bekezdésével abban, hogy a járadék módosítása csak a körülmények lényeges változása esetén lehetséges.

Feltételezhető, hogy a munkajogi ítélkezési gyakorlat az Mt. 174. § (2)–(4) bekezdéseiben lévő részletszabályokat alkalmazza, ezen belül értékeli a fiatal munkavállaló tizennyolcadik életévének betöltését, a szakképzettség megszerzését, amely a járadék felülvizsgálatának kötelező esete.

A Csoport az elemzés alapján az említett hipotézisekben nem szereplő, jelentősnek minősülő kérdésekről is állást kíván foglalni.

A joggyakorlat-elemzést kúriai bírák, továbbá elsőmásodfokon eljáró bírák, a jogtudomány és a jogalkalmazás más területén működők végzik.